

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 pett vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati pett vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Alfonz XIII.

Obnova monarhije v Španiji

S sklepom Francove vlade so ra zveljavljeni vsi zakoni o izgonu bivšega španskega kralja in zaplembi njegovega p pomeženja — Na ta način hoče general Franco zagotoviti obstoj svojega režima in uvedbo fašizma v Španiji

PARIZ, 17. dec. »New York Tribune« objavlja v svoji kontinentalni izdaji daljše poročilo iz Burgosa, po katerem se je Franco na prigovarjanje Rima odločil za restavracijo monarhije v Španiji. Španska nacionalistična vlada je snoči ukinila oba zakona, s katerima so bile kralju Alfonzu XIII leta 1931. in 1932. odvzete državljanske pravice in zaplenjeno vse imetje v Španiji. Kakor znano se je kralj leta 1931 ob državnem prevratu v Španiji izselil in se odrekel tudi pravici do prestola. Kmalu nato

so mu bile odvzete s posebnim zakonom tudi vse državljanske pravice in končno je socialistični režim izdal še zakon, po katerem so bila zaplenjena vsa njegova veleposestva v Španiji in tudi vse ostale nepremičnine in premičnine na dvoru.

Omenjeni list poroča, da je Franco razen tega poslal v Rim posebno delegacijo, v kateri so hči nekdanjega španskega diktatorja Prima de Rivera, šef propagandnega oddelka falangističnega pokreta Dadruseo in književnik Montez.

Po načrtu nacionalistične vlade naj bi se pravica do prestola priznala 25 let staremu prestolonasledniku princu Juanu pod pogojem, da sprejme program španske falange. Kakor znano, teži falanga v Španiji za tem, da bi se obnovila nekdanja španska veličina ter oblast na morju in na kopnem. Falanga odklanja sleherni tuji vpliv v notranjopolitični razvoj v Španiji. Država sama naj bi se uredila po totalitarnem sistemu.

Viteški kralj
Aleksander Zedniti

bi slavil danes svoj 50. rojstni dan

Hitler hoče kolonije

Prihodnji mesec bo po posebnem odposlancu zahteval v Londonu vrnitev bivših nemških kolonij

LONDON, 17. dec. e. Havas: Laburistični list »Daily Herald« javlja pod velikim naslovom, da bo kapetan Wiedemann prihodnji mesec prišel v London, kjer bo v imenu kancelarja Hitlerja zahteval kolonije. To bo prva direktna zahteva Nemčije. Čeprav so vse kolonialne države, tako Anglija, Francija, Belgija in Portugalska odklonile zahteve Nemčije, da odstopijo tudi le najmanjši del svojih kolonij ali onih, ki jih upravljajo po mandatu Društva narodov, je Hitler trdno odločen, da to za-

devo razčisti: v Berlinu naglašajo, da so dovolj dolgo čakali Hitler sedaj ne bo več prosil in moledoval in tudi ne več čakal. Wiedemanna je poslal v London, da bo tam skušal prepričati angleško vlado, da Nemčija ne more živeti brez kolonij, zlasti ker potrebuje surovine. Dejstvo, da je bil kapetan Wiedemann izbran za to misijo, je dokaz, da nemška vlada postopa precej obzirno, ker ne želi izzvati odkritega konflikta z Anglijo, ki jo bo skušala pridobiti z raznimi drugimi koncesijami.

Nemške univerze v ČSR ostanejo

Zaradi prevelikega števila domačih se morajo na njih vpisati dijaki iz Nemčije

PRAGA, 17. dec. e. Da se urede kulturna vprašanja med Nemčijo in Češkoslovaško, je bilo definitivno sklenjeno, da bosta odslej še v naprej obstojali nemška univerza v Pragi in nemška tehnika v Brnu, čeprav so Čehi želeli, da bi se ti visoki šoli glede na majhno število Nemcev v Češkoslovaški ukinili. Ker bi bilo na teh visokih šolah premalo dijakov, je bil, kakor javljajo tujakinski listi, izdan nalog s strani nemških oblasti, da se morajo vsi dijaki iz sudetskih krajev vpisati na praško univerzo oziroma na brnsko tehniko. Vpisovanje dijakov na teh dveh visokih šolah, ki bosta gojili nemško kulturo v Češkoslovaški, se že vrši in predavanja se bodo pričela v januarju. Vsi dijaki, ki so se že vpisali na druge univerze v Nemčiji, bodo morali takoj prestopiti na praško univerzo ali pa na tehniko v Brnu. Poleg tega se vodijo tudi pogajanja o mnogih drugih vprašanjih vzajemnega kulturnega sodelovanja, nanašajoča se tudi na obojestransko stališče tiska, kakor tudi na kulturne in turistične zadeve. Ta pogajanja, ki se vodijo deloma v Pragi, deloma pa v Berlinu, bodo zaključena v začetku januarja in do tega roka je odločeno potovanje dr. Chvalkovskega v nemško prestolnico.

Nemci na Slovaškem

PRAGA, 17. dec. e. V zvezi s kampanjo za volitve v Slovaški je zanimivo stališče,

ki ga bo zavzela pri teh volitvah nemška manjšina, katere vodja je dr. Karmasin, ki je obenem državni podtajnik v pokrajinski vladi in tudi drugače igra važno vlogo. Izjavil je, da bo nemška manjšina glasovala za kandidatstvo slovaške ljudske stranke, toda definitivno stališče bo odvisno od tega, če bo pokrajinska vlada tudi še v naprej zavzemala napram nemški manjšini tisto dobrohotno stališče, ki ga pričakuje od nje. Če tega ne bo, je rekel dr. Karmasin, bomo našli drugo pot za uveljavljanje svojih zahtev in potreb. Na shodu v Bratislavi, ki mu je prisostvovalo nad 10.000 ljudi, so na koncu zapeli znano narodnosocialistično pesem Horst-Wessel-Lied.

Brody in Fencik bosta izročena sodišču radi veleizdaje

Praga, 17. dec. Parlamentarni imunitetni odbor je sklenil izročiti sodišču prejšnjega ministra bivše podkarpatske vlade in narodna poslanca Brodya in Fencika. Kakor znano, je Brody, ki je obtožen zaradi veleizdaje, ker je hotel Podkarpatsko Rusijo odstopiti Madžarski, že del časa v zaporih, dočim se je dr. Fenciku posrečilo pobegniti na Madžarsko in je zdaj poslanec v madžarskem parlamentu, kjer vodi gonjo proti ČSR in za razdelitev Podkarpatske Rusije med Poljsko in Madžarsko.

Rumunija na novih potih

Nova stranka naj združi vse dosedaj razcepljene politične struje v enotno obrambo nacionalnih interesov

Bukarešta, 17. dec. e. Vest o ustanovitvi nove enotne stranke nacionalne obnove je naletela v vsej rumunski javnosti na veliko odobravanje, ker upajo, da bo na ta način konec strankarskih razprtij in vpostavljen nacionalna sloga. Zlasti pozdravljajo ta ukrep glede na zunanje nevarnosti, ki groze Rumuniji, zlasti s strani Madžarov, ki znova postavljajo svoje revizionistične zahteve. Pa tudi v notranjopolitičnem pogledu pomeni ustanovitev enotne stranke odstranitev velike nevarnosti, ki je grozila državi s strani fašistično usmerjene Zelenne garde.

Akcija za ustanovitev nove enotne stranke izhaja iz najširših političnih krogov. Številne ugledne osebnosti iz političnih in intelektualnih krogov so se obrnile na pravosodno ministrstvo, naj jim dovoli ustanovitev nove politične organizacije, »fronte nacionalnega vstajenja«. To prošnjo so podpisali vsi člani sedanje vlade, veliko število bivših ministrov, ki so bili člani bivših političnih strank, predstavniki bivše

socialistične stranke, bivši šefi generalnega štaba v pokoj, predsednik in več članov rumunske akademije ter ugledni novinarji. Med podpisniki so tudi najvidnejši zastopniki vseh ideoloških smeri. Treba je poudariti, da so med ostalimi tudi številne ugledne osebnosti iz Erdelja, ki so se prej pojavile na čelu narodno socialističnega gibanja. Prav tako pomembno je v moralnega vidika, da so ta akt podpisali tudi mnogi vojaški poveljniki in generalstabsni oficirji.

Nova stranka bo takoj pričela s delom ter bo izvedla organizacijo po vsej državi, nakar bodo razpisane volitve.

V inozemstvu je naletela nova stranka na deljen sprejem. Dočim na eni strani pozdravljajo ta ukrep kot znak notranjega ozdravljenja, ki naj prepreči razvoj raznih ekstremnih struj, so pa drugod, na primer v Nemčiji, sprejeli novo rumunsko stranko z nezaupanjem in vidijo v tem poskus, da se prepreči nadaljnji vpliv ljudi, ki so organizirali Železno gardo in skušali spraviti Rumunijo pod vpliv osi Rim-Berlin.

Splošno pa sodijo, da predstavlja ustanovitve enotne stranke v Rumuniji važen preokret, čigar posledice se bodo kmalu pokazale tudi na mednarodnem področju.

Bukarešta, 17. dec. AA. Rador. Nj. Vol. kralj Karol je včeraj podpisal ukaz, ki do sedanja rumunska poslanstva v Grčiji,

Turčiji in Jugoslaviji s 1. januarjem 1939 povišuje v veleposlaništva. To je v skladu z zadnjimi sklepi Balkanske zveze, ko so vse članice balkanskega sporazuma sklenile svoja poslanstva povišati v veleposlaništva.

Organizacija rumunske mladine

Pod predsedstvom kralja je osnovana nova organizacija, ki bo nadzirala vzgojo mladine

Bukarešta, 17. dec. e. Da se izpopolni notranjopolitična preureditev države, je bil izdan tudi nov zakon organizacije mladine v okviru gimnastičnega društva »Straža Careje«, ki naj v bodočnosti zbere vso mladino v državi in jo vzgaja v duhu nove Rumunije. Ta zakon je spremenil organizacijo »Straža Careje« v državno institucijo, katere naloga je, vzgajati mladino v moralnem, nacionalnem in političnem duhu. V njej se bo zbirala mladina obeh spolov od 7 do 21. leta. Geslo te organizacije je: Zvestoba in delo za državo in kralja! Vrhovni poveljnik je kralj

Karol, veliki stražar države. Vrhovni svet te organizacije je sestavljen iz predsednika ministrskega sveta, rumunskega patriarha, ministrov nacionalne vzgoje, narodne obrambe, notranjih del, financ, narodnega zdravja, ministra za narodno delo, za socialno zaščito, kmetijstvo in za javna dela ter predstavnikov socialne službe. Vzgojno oseboje kakor tudi osebe ministrstva za nacionalno vzgojo bo obvezno sodelovalo pri organizaciji »Straža Careje«. Vse druge dosedanje mladinske organizacije so z istim odlokom razpuščene.

Italijansko-francoski spor bi utegnil postati mednarodni konflikt

če ne bo po intervenciji kake tretje sile prišlo pravočasno do sporazuma

RIM, 17. dec. e. Francosko-italijanski spor se je zaostрил, in to po tukajšnjem mišljenju ne zaradi neuspešnih diplomatskih intervencij, temveč zaradi tega, ker diplomacija še ni mogla stopiti v akcijo. Že je kazalo, da se bo novi francoski veleposlanik v Rimu Francois Poncet lahko lotil pogajanj za končno ureditev francosko-italijanskih odnosov, ko je nastal spor zaradi znanih manifestacij v italijanskem parlamentu. Te manifestacije so bile povod novim sporom, ki so popolnoma paralizirali vsako aktivnost francoskega diplomatskega predstavništva v Rimu kakor tudi prizadevanja italijanskega veleposlanika v Parizu. Italijanska vlada se ne smatra odgovorno za manifestacije, ki so dale povod za spor s Francijo, in tako ni mogla niti precizirati svojih zahtev francoski vladi, ki pa s svoje strani tega tudi ni zahtevala od italijanske vlade, ker bi s tem dala iniciativno za pogajanja o vprašanju, ki so za njo izven vsake debate. V teh okoliščinah bi ta spor, lahko izzval razne spore v

Sredozemskem morju in s tem neposredno ogrožal splošni mednarodni položaj. Dejansko položaj ne daje podlage za izhodno točko za njegovo ureditev. V Rimu računajo s tem, da ta neizvestnost ne bo dobrodošla nikomur in zato čakajo, da bi se s katerekoli strani dala pobuda za pogajanja. Vprašanja, ki so za Italijo sporna, so za Francijo izven razprave in zato smatrajo, da bi lahko ta vprašanja prinesla na diplomatska tla eventualna intervencija tretje sile, ki je tudi zainteresirana na Sredozemskem morju. To bi bila po mnenju Rima Anglija, ki pa je zaenkrat še rezervirana.

Londonski demanti

London, 17. dec. br. Reuter odločno demantira vesti, ki so bile razširjene v inozemskem tisku o tem, da namerava Chamberlain ob priliki svojega skorajšnjega obiska v Rimu predlagati Mussoliniju odstopitev angleške Somalije Italiji.

Letalo bo izpodrinilo avtomobil

Senzacionalne vesti o novi vrsti letala, ki lahko pristaja na vsaki strehi

LONDON, 17. dec. e. Tehnični urednik »Daily Maila« objavlja v listu vest, da mednarodni strokovnjaki delajo v vsej tajnosti na konstrukciji letala, ki bi lahko poslovnemu človeku služilo v istem smislu kakor avtomobil, le da bi bilo štirikrat hitreje. Gre za helikopter, izum Avstrijca Raula Harnerja. Helikopter je zgrajen tako, da se lahko

dvigne s strehe katerekoli hiše v središču mesta. Povprečna hitrost takega aparata bi omogočila poslovnemu človeku, da z največjo hitrostjo dosepe iz londonskega predmestja v mesto in da lahko v eni uri preleti razdaljo iz Londona v Pariz. Letalo je mogoče poljubno dirigirati v razne smeri.

Mrzli val prodira v naše kraje

V Mariboru je bilo davi 9 stopinj pod ničlo, v Ljubljani 4, v planinah pa že 15

Ljubljana, 17. dec. r. Mrzli val, ki prodira iz Sibirije proti jugovzhodu Evrope, se najavlja tudi že v naših krajih. V vsej Sloveniji se je ponoči zjasnilo in jutraj je zdrknilo živo srebro ponekod že globoko pod ničlo. V Ljubljani je bilo davi 4 stopnje pod ničlo, v Mariboru pa je padla temperatura že na 9 stopenj pod ničlo. V planinah so davi zabeležili že mraz okrog 15 stopenj pod ničlo, a živo srebro še vedno pada. Izgleda, da bo jutri glavni val mraza zajel tudi že naše kraje.

Dunaj, 17. dec. V pretekli noči je zajel mrzli val že vse alpske pokrajine. Na Du-

naju je bilo še sinoči skoraj južno, ponoči pa je temperatura naglo padla. Davi je nastala poledica, kar je povzročilo mnogo nesreč in pravcati zastoj v prometu.

Budimpešta, 17. dec. br. V pretekli noči je zavladal po vsej Madžarski hud mraz. Temperatura se giblje med 10 do 20 stopenj pod ničlo.

Variava, 17. dec. br. Mrzli val je zajel že vso Poljsko. Temperatura se giblje med 15 do 25 stopenj pod ničlo, v planinah pa so zabeležili tudi temperature do 35 stopenj pod ničlo.

Razlastitev Židov v Italiji

RIM, 17. dec. AA. Na predlog Mussolinija je ministrski svet odobril odredbe o izvrševanju zakona o nepremičninah, kakor tudi o industrijski in trgovinski delavnosti italijanskih državljanov, ki so Žide. Po teh odredbah so Žide — italijanski državljani dolžni prijaviti vse svoje nepremične premoženje, kakor tudi svoje tovarne oziroma industrijska podjetja itd. Imovina, ki presega mero, določeno za Žide, se mora prenesti na novo društvo, katerega naloga bo, to imetje kupiti, ga upravljati, zemljo obdelovati in postopoma prodati. Podjetja, ki delajo za narodno obrambo in v katerih je zaposlenih 100 ali več oseb, bodo postavljena pod posebno nadzorstvo. Lastniki teh podjetij smejo v določenem roku prodati takšno podjetje. Po določenem roku more država prevzeti ona podjetja, pri katerih je zainteresirana narodna obramba, dočim bodo vsa ostala prišla pod provizorično upravo, ki jih bo postopno likvidirala.

Angleška intervencija za Žide v Berlinu

Berlin, 17. dec. AA. Reuter. Zvedelo se je, da bo angleška vlada po zgledu ameriške tudi posredovala pri nemški vladi zaradi protizidovskih zakonov. Nemško zunanje ministrstvo še zmeraj proučuje notno ameriške vlade.

Internacija litovskih politikov

Kovno, 17. dec. AA. Pat. Več voditeljev krščanske demokratske stranke in pristave Voldemarasa so ali zaprli, ali jih pa spodili v notranjost dežele ali pa so jih razdelili po koncentracijskih taboriščih. Med tistimi, ki so bili izgnani na deželo, je tudi bivši predsednik vlade Sistras, mladinski voditelj Delinakis, 12 dijakov pa so obsodili na denarno globo.

Eden se vrača iz Amerike

Newyork, 17. dec. AA. Reuter. Predno se je vkrcal na parnik »Queen Mary« za povratek v Evropo, je bivši zunanji minister Eden izjavil, da je zelo zadovoljen s vsem, kar je videl in slišal v Ameriki.

Smrt italijanskega zgodovinarja

NEAPELJ, 17. dec. AA. Tu je umrl v 88. letu svojega življenja senator Francesco Toraca, znameniti zgodovinar italijanske književnosti in bivši profesor na neapeljskem vseučilišču.

Trgovinska pogajanja med Poljsko in Rusijo

Moskva, 17. dec. br. V Moskvo je prispel direktor trgovinskega oddelka poljskega zunanjega ministrstva Lihovskij, ki bo vodil trgovinska pogajanja z Rusijo.

Komunistična zarota v Iranu

BAGDAD, 16. dec. AA. Iz Teherana poročajo, da je iranska policija odkrila komunistično akcijo, katere tendenca se je jasno pokazala v nedavnem procesu proti komunistom. Poročajo, da so prijeli primarija tukajšnje sovjetske bolnišnice in nekaj drugih zdravnikov. Policija jih obtožuje, da so špijoniirali v korist Sovjetske Rusije ter vršili komunistično propagando v državi.

Borzna poročila.

CURIEH, 17. dec. Beograd 10.—, Paris 11.62, London 20.64, New York 44.125, Bruselj 74.475, Milan 23.25, Amsterdam 240.20, Berlin 177.25, Praga 15.10, Variava 83.25, Bukarešta 3.25.

PRISTOPAJTE K JC LIGI!